

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

СТАНОВИЩЕ ПО ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

№ 3-2/2022 г.

На основание чл. 84, ал. 1 и 2, и чл. 88, ал. 1 от *Закона за опазване на околната среда* (ЗООС), чл. 26, ал. 1, т. 1 и ал. 2 от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми* (Наредбата за ЕО), във връзка с чл. 31, ал. 4 от *Закона за биологичното разнообразие* (ЗБР) и чл. 36, ал. 4 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони* (Наредбата за ОС)

СЪГЛАСУВАМ

Програма “Околна среда” 2021-2027 г. по Вариант VI

Възложител: Главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда“, Министерство на околната среда и водите

Характеристика на програмата:

Програма „Околна среда“ (ПОС) 2021-2027 г. идентифицира пет основни области („Води“, „Отпадъци“, „Биологично разнообразие“, „Риск и изменение на климата“ и „Въздух“). Те са насочени към постигане на следната **Цел на политиката 2** от Общия Регламент: „По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска“.

И шестте Варианта на ПОС 2021-2027 г. съдържат следните Приоритети:

Приоритет 1 Води;

Приоритет 2 Отпадъци;

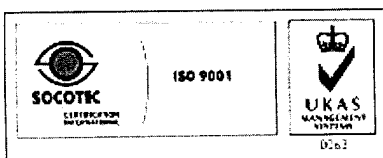
Приоритет 3 Биологично разнообразие;

Приоритет 4 Риск и изменение на климата;

Приоритет 5 Въздух.

Приоритет *Техническа помощ*, включен във всички варианти на програмата, подкрепя процесите, влияещи върху ефективното изпълнение на програмата, чрез прилагане на научените уроци, опит и експертен капацитет, придобити през предходните два програмни периода. Към него са идентифицирани:

- Индикативни мерки за подобряване капацитета на (потенциални) бенефициенти, заинтересовани страни и Управляващия орган;

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6194, Факс: +359(2) 986 25 33

- Индикативни мерки за успешно управление и администриране на програмата, с цел осигуряване на ефективна система за изпълнение;
- Индикативни мерки за постигане на ефективна и ефикасна комуникация и видимост.

поради следните **мотиви**:

1. Програмата е съобразена с наличните съотносими стратегически документи на национално и европейско ниво, имащи отношение към нея, включително и с такива, поставящи цели по опазване на околната среда.

2. Приоритетите на програмата са изцяло насочени към опазване на околната среда.

3. Съгласно направеното заключение в доклада за екологична оценка, от направения анализ на вероятните въздействия върху околната среда става ясно, че проекта на ПОС 2021-2027 г. следва да окаже положително комплексно въздействие по отношение на околната среда и човешкото здраве на национално ниво. Очакваните въздействия при прилагане на ПОС 2021-2027 г. са предимно положителни, с оглед на дейностите за опазване на природните екосистеми и устойчивото градско развитие, както следва:

3.1. „*климат и климатични изменения*“:

- реализирането на допустимите мерки по Приоритет 4 „Риск и изменение на климата“ на програмата ще доведе до очакван положителен ефект по отношение на изменението на климата и адаптацията към климатичните изменения, тъй като предвиждат обширен набор от цели и дейности, допринасящи за ограничаване и предотвратяване на емисиите на парникови газове, от една страна, а от друга – дейности за адаптиране към изменящия се климат, като предпочитан е Вариант VI на програмата;
- без реализирането на предвидените в ПОС 2021-2027 г. мерки (т.нар. *Нулева алтернатива*), тенденцията към повишаване на средногодишната температура в страната ни ще продължи и през следващите години;
- реализирането на програмата по Вариант VI е предпочитан и пред *Нулевата алтернатива*. Допустимите мерки не са свързани с увеличаване на емисиите на парникови газове, нито с по-голямо вредно въздействие на настоящия и очаквания бъдещ климат върху предвидената по програмата инфраструктура, хората, природата и активите, във връзка с което ПОС 2021-2027 г. е в съответствие с екологичните цели по отношение изменение на климата и адаптация към изменението на климата в обхвата на принципа за ненанасяне на значителни вреди.

3.2. „*атмосферен въздух*“ – с прилагането на програмата са предвидени редица мерки насочени към ограничаване на замърсяването на атмосферния въздух от най-значимите източници на замърсяване, като във Вариант VI на програмата са с най-голям екологичен принос (за подмяна на отоплителните уреди не се допускат изкопаеми горива, и се добавя възможност за финансиране на ВЕИ спрямо предходните варианти на програмата) най-конкретни са и обвързани с цели.

Ще се постигне значително намаляване на замърсяването с ФПЧ₁₀, ФПЧ_{2.5} и полициклични ароматни въглеводороди, и в известна степен на SO₂ от жилищния сектор, с което се очаква значителен принос за удовлетворяване изискванията на нормативната уредба във всички райони за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух в страната.

Подобна е ситуацията и за показателя NO₂, който се очаква да има все по-ниски стойности в следващите години, следствие въвеждането на зони с ниски емисии, с което ще се постигне чувствителна удовлетвореност по отношение изискванията за качеството на атмосферния въздух (КАВ) в цялата страна.

Допустимите мерки по ПОС не са свързани с увеличаване на замърсяването и увеличаване на емисиите на вредни вещества във въздуха, във връзка с което програмата е в съответствие с екологичната цел за предотвратяване и контрол на замърсяването в обхвата на принципа за ненанасяне на значителни вреди.

3.3. „повърхностни и подземни води“ – ПОС 2021-2027 г. е допустима и съобразена с целите по опазване на околната среда. Изпълнението на заложените мерки в програмата ще окаже положително въздействие върху състоянието и опазването на водите, като във Вариант VI са най-конкретизирани и ясни, в т.ч. по отношение на целите, които трябва да бъдат постигнати (което го прави предпочитан вариант). Не се очакват значителни отрицателни въздействия върху околната среда и здравето на хората при нейното реализиране.

Допустимите мерки по ПОС нямат принос към влошаване на доброто състояние на повърхностни, подземни и морски води, във връзка с което програмата е в съответствие с екологичната цел за устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси в обхвата на принципа за ненанасяне на значителни вреди.

3.4. „почви и земеползване“ – реализирането на мерките, предвидени в ПОС 2021-2027 г., ще окаже положително влияние върху почвите и земеползването. Изпълнението на заложените мерки ще допринесе до понижаване риска от ерозия, ограничаване на свлачищата, намаляване на възможността за деградация и загуба на почва.

По отношение на вариантите, най-предпочитан от гледна точка на въздействие върху почвите и земеползването е Вариант VI на програмата, т.к. допустимите мерки са най-конкретизирани, разширени по обхват, обвързани с цели и водещи до най-положителен ефект върху почвите.

Допустимите мерки по ПОС не са свързани с увеличаване на замърсяването и увеличаване на емисиите на вредни вещества в почвите, във връзка с което ПОС е в съответствие с екологичната цел за предотвратяване и контрол на замърсяването в обхвата на принципа за ненанасяне на значителни вреди.

3.5. „Ландшафт“:

- Чрез изпълнението на допустимите мерки по идентифицираните приоритети в ПОС 2021-2027 г. се очаква цялостно подобряване на околната среда, което ще допринесе за подобряване и на състоянието на ландшафта.
- По отношение на вариантите, най-предпочитан от гледна точка на въздействие върху ландшафта е Вариант VI на програмата, т.к. допустимите мерки са най-конкретизирани, разширени по обхват и обвързани с цели.
- Изпълнението на дейностите по приоритети биха могли да подобрят допълнително естетическите качества на ландшафта, визуално и обемно-пространствено.

3.6. „Материални активи“ – проектът на програмата предвижда мерки за подобряване/обновяване/нови материални активи, свързани с опазване на околната среда и подобряване на качеството ѝ. Въздействието е изцяло положително, дългосрочно, пряко и косвено. Не се очакват отрицателни въздействия върху материалните активи.

3.7. „Вредни физични фактори“ - не се очакват значителни отрицателни въздействия на вредни физични фактори в резултат на реализиране на проекта на ПОС 2021-2027 г. По време на фазата на строителство за мерките, свързани с инфраструктура и съоръжения за превенция на конкретни рискове е нормално генерирането на шум от строителната и транспортна техника. Въздействието е пряко, отрицателно, временно, обратимо, локално (в района на съответния строителен обект) и незначително.

Експлоатацията на обекти, изградени с финансиране по ПОС 2021-2027 г. не е свързана със значимо въздействие на вредни физични фактори.

3.8. „Отпадъци“ – програмата е допустима и съобразена с целите по опазване на околната среда. Предложените мерки във Вариант VI на програмата са най-

конкретизирани, разширени по обхват и обвързани с цели и като цяло водят до положително въздействие върху околната среда и здравето на хората.

Допустимите мерки не водят до значително увеличение на образуването, изгарянето или обезвреждането на отпадъци – напротив, нито до значителна неефективност при прякото и непряко използване на природни ресурси. Не се очакват значителни отрицателни въздействия върху околната среда и здравето на хората при реализиране на мерките. В тази връзка мерките по ПОС са в съответствие с екологичните цели за преход към кръгова икономика, предотвратяване на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране и предотвратяването и контрола на замърсяването в обхвата на принципа за ненанасяне на значителни вреди.

3.9. *“Здравно състояние на населението”* - приоритетите, специфичните цели и допустимите мерки, идентифицирани във вариантите на програмата, не са свързани със значими отрицателни въздействия върху населението и здравето на хората. Напротив, повечето допустими мерки по приоритети „Води“ „Риск и изменение на климата“ и „Въздух“ са свързани с пряко, дългосрочно и положително въздействие върху човешкото здраве. Положително, макар и предимно косвено, е въздействието и по останалите два приоритета на програмата. Допълнителните мерки, включени във Вариант VI спрямо предходните варианти, увеличават положителния принос на програмата върху околната среда и човешкото здраве.

4. ПОС 2021-2027 г. е **допустима** при съобразяване на произтичащите от нея планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с:

- режимите на защитените територии, определени със *Закона за защитените територии*, заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление;
- режимите на защитените зони, определени със заповедите за обявяването им и утвърдените планове за управление.

5. На основание чл. 36, ал. 3 от *Наредба за ОС*, въз основа на критериите по чл. 16 от същата е направена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, според която ПОС 2021-2027 г. **няма вероятност** да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитените зони от мрежата „Натура 2000“, поради следните **мотиви**:

- Програма „Околна среда 2021-2027 г. е изготвена на национално ниво, съобразявайки се със специфичните за страната препоръки в Годишния доклад на ЕК за 2019 г. и отчитайки хоризонталния характер на политиките по околна среда и изменение на климата, като приоритетни за финансиране за периода 2021-2027 г. са идентифицирани пет основни области („Води“, „Отпадъци“, „Биологично разнообразие“, „Риск и изменение на климата“ и „Въздух“). ПОС допринася за постигането на целите и приоритетите, посочени в редица европейски и национални стратегически документи, имащи отношение към опазването на околната среда в частност биологичното разнообразие и към политиката по изменение на климата.
- Програмата е стратегически документ, който дава общата рамка и ще се прилага за цялата територия на Република България. ПОС 2021-2027 г. ще финансира мерки в петте идентифицирани приоритетни области „Води“, „Отпадъци“, „Биологично разнообразие“, „Риск и изменение на климата“ и „Въздух“, насочени към постигане на Цел на политиката 2 от проекта на Общ Регламент „По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен подход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска“.

- ПОС 2021-2027 г. ще допринесе, както за развитие на екологичната инфраструктура, така и за подобряване, запазване и възстановяване на естествената околна среда, като фактор за по-добро качество на живот на населението. Реализирането на целите на всеки един от приоритетите („Води“, „Отпадъци“, „Биологично разнообразие“, „Риск и изменение на климата“ и „Въздух“) ще акумулира общ положителен ефект върху състоянието на компонентите на околната среда в страната.
- Предвиденият в ПОС приоритет 3 „Биологично разнообразие“ ще допринесе за подобряване на природозащитно състояние на видове и местообитания, предмет на опазване в защитени зони от мрежата Natura 2000, както и подобряване на знанията за тях. В новия програмен период ще продължи финансирането на дейности, свързани с органите за управление на мрежата Natura 2000 на национално и регионално ниво, подготовка на териториални планове за управление на защитени зони, обмяна на опит и добри практики, както и финансирането на дейности по изготвяне и прилагане на национални стратегически документи за биологичното разнообразие и изпълнение на целите по различни тематични направления и планове за действие към тях. Изпълнението на мерките, заложи в тази ос, ще създадат условия за подобряване на екосистемите и екосистемните услуги и осигуряване свързаността на мрежата Natura 2000.

6. В доклада за ЕО са препоръчани мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на ПОС 2021-2027 г. върху околната среда и човешкото здраве.

7. Последователно, в т.ч. в процеса на ЕО, са разработени следните варианти на ПОС 2021-2027 г., които се разглеждат като алтернативи:

- Алтернатива 1 – Вариант I на ПОС 2021-2027 г. от април, 2020 г.;
- Алтернатива 2 – Вариант II на ПОС 2021-2027 г. от октомври, 2020 г.;
- Алтернатива 3 – Вариант III на ПОС 2021-2027 г., от декември, 2020 г.;
- Алтернатива 4 – Вариант IV на ПОС 2021-2027 г., от април, 2021 г.;
- Алтернатива 5 – Вариант V на ПОС 2021-2027 г., от октомври, 2021 г.;
- Алтернатива 6 – Вариант VI на ПОС 2021-2027 г., от март, 2022 г.

Разгледана е също „Нулева алтернатива“. Мотивиран от екологична гледна точка е избраният Вариант VI (от март 2022 г.) за реализация на ПОС 2021-2027 г., при който се очаква комплексно положително въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

8. Не се очаква трансгранично въздействие върху околната среда и човешкото здраве при реализиране на програмата.

9. В хода на процедурата по екологична оценка (ЕО) са проведени консултации, резултатите от които са съобразени мотивирано и по подходящ начин. Не са получени мотивирани възражения по законосъобразност по време на консултациите. С писмо с вх. № ЕО-1/15.03.2022 г. на МОСВ, предвид изискванията на чл. 23, ал. 1, т. 2 от *Наредбата за ЕО* възложителят на програмата предоставя следната информация:

- консултациите по доклада за ЕО са проведени на три етапа от изготвянето на програмата (по доклада за ЕО с оценени I-ви вариант на ПОС, по доклада за ЕО с оценени I-III варианти на ПОС и по ДЕО с оценени I-V варианти на ПОС);
- в резултат на консултациите по доклада за ЕО не са получени и становища, които да водят до необходимост от разглеждане и/или оценка на други алтернативи, мнения и предложения към ПОС;
- след последните проведени консултации в периода 02.11.2021-02.12.2021 г. е изготвен Вариант VI на програмата, който представлява незначително изменение на Вариант V и не е свързан с допълнителни отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве;

- направените допълнения в по-голямата си част са технически и не водят до промяна на алтернативите, прогнозите и оценките за въздействието върху околната среда на доклада за ЕО, който е бил предмет на консултации, съответно няма необходимост от продължаване на консултациите, включително организиране на ново обществено обсъждане.

10. В хода на процедурата по екологична оценка са изисквани и съответно предоставени становища по смисъла на чл. 155, ал. 1, т. 23 от *Закона за водите* (ЗВ), както следва:

10.1. С писмо, с вх. № ЕО-1/04.05.2022 г. на МОСВ, Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“ (БД ЗБР) заключава, че ПОС 2021-2027 г. (Вариант VI) е допустима от гледна точка на постигане на целите на околната среда и мерките за постигане на добро състояние на водите заложи в ПУРБ на ЗБР (2016-2021 г.). ПОС 2021-2027 г. (Вариант VI) е допустима спрямо ПУРН (2016-2021 г.) и Програмата от мерки за намаляване на риска от наводнения заложи в ПУРН на ЗБР (2016-2021 г.);

10.2. С писмо, с вх. № ЕО-1/29.04.2022 г. на МОСВ, Басейнова дирекция „Дунавски район“ (БД ДР) е посочено, както следва:

10.2.1. ПОС 2021-2027 г. (Вариант VI) е допустима от гледна точка на постигане на целите на околната среда и мерките за постигане на добро състояние на водите заложи в ПУРБ 2016-2021 г.;

10.2.2. ПОС 2021-2027 г. (Вариант VI) е допустима спрямо Програмите от мерки за намаляване на риска от наводнения заложи в ПУРН в Дунавски район 2016-2021 г.;

10.2.3. Мотивирана оценка на значителното въздействие върху водите и водните екосистеми: Проекти и намерения, произтичащи от ПОС 2021-2027 г. (Вариант VI), предвиждащи водоземане и/или ползване от подземни и повърхностни води, подлежат на самостоятелна оценка за допустимост спрямо екологичните цели и планираните мерки за постигане на добро състояние на водите определени в ПУРБ и спрямо целите на управлението на риска от наводнения и предвидените мерки в ПУРН. Програмата е инструмент за финансиране на актуализацията на ПУРБ и ПУРН и изпълнение на планираните мерки в плановете. ПОС 2021-2027 г. (Вариант VI) е допустима от гледна точка на постигане на целите на околната среда и мерките за постигане на добро състояние на водите и мерки за намаляване на риска от наводнения, заложи съответно в ПУРБ 2016-2021 г. и ПУРН 2016-2021 г. в Дунавски район. Реализирането на ПОС 2021-2027 г. (Вариант VI) няма да окаже значително въздействие върху водите и зоните за тяхната защита, ще допринесе за надграждане на изпълнението на ПУРБ 2016-2021 г. и ПУРН 2016-2021 г. на Дунавски район, в т.ч. и тяхната актуализация за следващия планов период.

10.3. С писмо, с вх. № ЕО-1/05.05.2022 г. на МОСВ, Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ (ИБР), е направено заключение, че ПОС 2021-2027 г. (шеста версия) е допустима от гледна точка на постигане на целите на околната среда и мерките за постигане на добро състояние на водите в ПУРБ и спрямо ПУРН на ИБР 2016-2021 г., при спазване на заложените мерки в програмите от мерки и Становищата по екологична оценка на действащите ПУРБ и ПУРН на ИБР; забраните, ограниченията и изискванията, регламентирани в *Закона за водите* (ЗВ) и подзаконовите нормативни актове към ЗВ. Както и не се нарушават поставените цели за повърхностни и подземни водни тела и зони за защита на водите;

10.4. Съгласно становище с вх. № ЕО-1/29.04.2022 г. на МОСВ на Басейнова дирекция „Черноморски район“ (БД ЧР), проекта на ПОС 2021-2027 г., съгласно степента и на детайлност, е допустима спрямо ПУРБ 2016-2021 г. и ПУРН 2016-2021 г., при спазване на посочените мерки и законови изисквания в становището.

При реализацията на ПОС 2021-2027 г. е необходимо да се изпълняват приложимите мерки в програмата от мерки към ПУРБ 2016-2021 г., ПУРН 2016-2021 г. и становищата по екологичните им оценки, или на действащите към момента ПУРБ и ПУРН.

11. Министерство на здравеопазването изразява следното:

11.1. С писмо с вх. № ЕО-1/24.11.2021 г. на МОСВ във връзка с провеждане на консултации по доклада за ЕО на ПОС 2021-2027 г. (Вариант V), с оглед на изложеното в доклада и имайки предвид важното значение, което цялостното прилагане на програмата ще има върху опазването на околната среда, и от там опазването на здравето на хората и подобряване на общественото здраве, приема доклада за екологична оценка на ПОС 2021-2027 г. при условие, че бъдат спазвани заложените мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на евентуални неблагоприятни последици върху околната среда и респективно върху човешкото здраве.

11.2. Със становище с вх. № ЕО-1/05.04.2022 г. на МОСВ, имайки предвид важното значение, което цялостното прилагане на програмата ще има върху опазване на околната среда, и от там опазване здравето на хората и подобряване на общественото здраве, приема доклада за ЕО, като посочва:

- В екологичната оценка е разгледано текущото състояние на околната среда по фактори и компоненти. Посочени са съществуващите екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към програмата. Представени са данни за здравно-демографските показатели и заболяемостта на населението за страната като цяло и зависимостта на тези показатели от различни фактори в т.ч. и състоянието на околната и жизнената среда;
- В доклада за ЕО е направена оценка на очакваните въздействия от реализирането на ПОС 2021-2027 г. върху околната среда и човешкото здраве на двете нива, които програмата идентифицира (ниво „Приоритет и Специфични цели“ и ниво „допустими мерки“), като са взети предвид характера на взаимодействието и синергията между различните въздействия;
- Съгласно направените анализи и оценки, авторите на доклада, считат, че като цяло при спазване на изискванията и мерките заложи в екологичната оценка осъществяването на програмата ще има съществено значение за подобряване състоянието на околната среда, най-вече по отношение заложените в нея приоритетни области за финансиране, посочени по-горе. Това от своя страна ще доведе и до благоприятно въздействие върху опазване и подобряване здравето на хората;
- С изпълнението на мерките в областта на водите се предвижда изграждане и реконструкция на инфраструктура за водоснабдяване за постигане на съответствие с Директива 98/83/ЕО и новата Директива (ЕС) 2020/2184 с принос към намаляване на загубите на вода по водопреносната мрежа и опазване качеството на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, включително установяване на зони за опазването им в района на съоръженията за водоземане за съответствие с целите за постигане на добро състояние на водните тела в изпълнение на Рамковата Директива за водите;
- Мерките в област „Води“, допустими за финансиране по Програма „Околна среда“ 2021-2027 г., са насочени към агломерации с над 10 000 екв.ж. и евентуално, при останал ресурс, и за такива с над 2 000 екв.ж., т.е. те ще имат ограничено въздействие и няма да допринесат до съществено подобряване качеството на питейните води в малките зони на водоснабдяване. Именно там, както е посочено и в доклада за ЕО, са основните проблеми с качеството на питейните води по отношение констатираните от години отклонения по някои показатели като нитрати, хром и манган.

12. С Решение I-2/2022 г. от 30.06.2022 г., Междуведомствена комисия (МК) – специализиран състав на Висшия експертен екологичен съвет предлага на министъра на околната среда и водите да издаде становище за съгласуване на Програма “Околна среда” 2021-2027 г. по Вариант VI.

и при следните мерки и условия:

I. Мерки и условия за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от прилагането на ПОС 2021-2027 г.

A. При прилагането на ПОС за програмния период 2021-2027 г. да се изпълняват следните мерки и условия:

1. Съгласуване с Басейновите дирекции на проекти, предвидени за финансиране по ПОС 2021-2027 г., имащи отношение към водите, относно допустимостта им спрямо ПУРБ и ПУРН. Реализацията на инвестиционни проекти и намерения, които предвиждат ползване и/или водовземане от повърхностни и подземни води, произтичащи от ПОС 2021-2027 г., да бъдат съгласувани за допустимост спрямо екологичните цели и плановете мерки за постигане добро състояние на водите в ПУРБ, целите на управлението на риска от наводнения и предвидените мерки в ПУРН за съответния период на действие, както и спрямо целите и мерките на Морската стратегия на Република България, когато текущите и бъдещи проекти касаят дейности, извършващи се в морски води.
2. Да се следи за спазването на съответните забрани и ограничения в поясите на санитарно-охранителните зони, регламентирани в Наредба № 3/16.10.2000 г. *за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди* (на министъра на околната среда и водите, министъра на здравеопазването и министъра на регионалното развитие и благоустройството, обн. ДВ бр. 88/2000 г.) при реализирането на проекти, финансирани по ПОС. При актуализация на нормативната уредба да се спазват ограниченията и забраните на актуалните нормативни актове към момента на прилагане на ПОС 2021-2027 г., съгласно изискванията на ЗВ.
3. За проектите на ПОС 2021-2027 г., когато е приложимо, да се изисква от кандидатите изготвяне на проучване и прилагане на повторно използване на водата, в контекста на прилагане на кръговата икономика и подпомагане на адаптацията към изменението на климата“.
4. Приоритетна подмяна на нискоефективни отоплителни уреди на твърдо гориво с екологични алтернативи в райони с нарушено КАВ.
5. Приоритетно изграждане на „зелени пояси/зони“ в райони с нарушено КАВ.
6. При изготвянето на проектна документация в съответствие с нормативната база във връзка с изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура, да се вземат предвид национални и международни документи за опазване на биологичното разнообразие.
7. Към проектите, свързани с инвестиции в материални активи там, където е възможно, да се поставя изискване за устойчивост на материалните активи към климатични изменения и последиците от тях.
8. Съобразяване на местоположението на обектите, източници на вредности – емисии, миризми и др. (ПСОВ, инсталации за третиране на отпадъци) спрямо обекти, подлежащи на здравна защита. Мярката да се отчита чрез проведените процедури по ОВОС за инвестиционни предложения и ЕО за подробни устройствени планове за такива обекти.
9. Планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, произтичащи от ПОС 2021-2027 г., да се одобряват само след произнасяне с акт на компетентните органи по околна среда по реда на глава шеста от ЗООС и/или чл. 31 на ЗБР и при съобразяване с условията и мерките в съответния акт.

II. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ПОС 2021-2027 г.:

1. На всеки три години от прилагането на програмата възложителят да изготвя доклади по наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда при прилагането на ПОС 2021-2027 г., включително на мерките за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последици от осъществяването на програмата. Изготвените доклади да се представят в Министерство на околната среда и водите за одобрение.
2. Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на ПОС 2021-2027 г. да се извършват въз основа на следните мерки и индикатори:

Мярка по наблюдение и контрол	Индикатори	Период/Отговорен орган за изпълнението
1. Изграждане на нови и оптимизирани и/или разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване.	Брой изградени/разширени системи	На всеки 3 години/ Бенефициент, Управляващ орган на ПОС
2. Подкрепени мерки от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000.	Брой изпълнени мерки, посочени в стратегическите документи	На всеки 3 години, след приемане на стратегическите документи от МС/ Бенефициенти, Управляващ орган на ПОС
3. Приложени мерки от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 за подобряване на състоянието на природни местообитания и видове, включително птици, обект на защита, съгласно Директивата за местообитанията и Директивата за птиците.	Площ на природни местообитанията и местообитания на видове, върху които са приложени мерки за подобряване на състоянието им (в хектари)*	Всяка година, след одобрение на ПОС от ЕК. Управляващ орган на ПОС, Бенефициенти
4. Приложени мерки от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 за подобряване на управлението на защитените зони, съгласно Директивата за местообитанията и Директивата за птиците.	Процент от защитените зони с ефективно управление – приети планове за управление на защитените зони.	Всяка година, след одобрение на ПОС от ЕК. Управляващ орган на ПОС, Бенефициенти
5. Приложени мерки от Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 за подобряване на управлението на защитените зони, съгласно Директивата за местообитанията и Директивата за птиците.	Общ обем на договорените средства за изпълнение на НРПД с финансиране от ПОС в хил. лв.	Всяка година, след одобрение на ПОС от ЕК. Управляващ орган на ПОС

6. Приложени мерки от Националната рамка за приоритетни действия за Natura 2000 за подобряване на управлението на защитените зони, съгласно Директивата за местообитанията и Директивата за птиците.	Общ обем на реално разплатените средства за изпълнение на НРПД с финансиране от ПОС в хил. лв.	Всяка година, след одобрение на ПОС от ЕК. Управляващ орган на ПОС
7. Осигуряване на условия за опазване на застрашени видове <i>ex situ</i> , чрез отглеждане на екземпляри в съответните обекти (спасителни центрове, зоологически градини и др.) както и съхранение на генетичен материал в контролирани от човека условия.	<ul style="list-style-type: none"> • Брой съоръжения с възможности за осигуряване на ефективно <i>ex situ</i> опазване и полагане на грижи. 	На всеки три години, след одобрение на ПОС от ЕК. Бенефициенти, Управляващ орган на ПОС
8. Работа със заинтересованите страни, в рамките на противодействието срещу браконьерството, трафика и незаконната търговия с екземпляри от дивата флора и фауна приоритетни видове.	<ul style="list-style-type: none"> • Брой проведени семинари и обучения; • Брой проведени информационни кампании, публикувани на информационни материали. 	На всеки три години, след одобрение на ПОС от ЕК. Бенефициенти, Управляващ орган на ПОС
9. Създаване на нови зелени площи, опазване и подобряване на съществуващи зелени площи в градовете и крайградската среда.	<ul style="list-style-type: none"> • Новоизградени зелени пространства – площ, m². • Подобри съществуващи зелени пространства - площ, m². 	На всеки три години, след одобрение на ПОС от ЕК. Бенефициенти, Управляващ орган на ПОС
10. Депонирани отпадъци в резултат на изпълнение на мерките по Приоритет 2 „Отпадъци“.	Количество, t/год.	Всяка година/ Бенефициенти
11. Генерирани отпадъци в резултат на изпълнение на мерките по Приоритет 2 „Отпадъци“.	Количество, t/год.	Всяка година/ Бенефициенти
12. Рециклирани отпадъци в резултат на изпълнение на мерките по Приоритет 2 „Отпадъци“.	Количество, t/год.	Всяка година/ Бенефициенти
13. Разделно събрани отпадъци в резултат на изпълнение на мерките по Приоритет 2 „Отпадъци“.	Количество, t/год. По кодове на отпадъците	Всяка година/ Бенефициенти

14. Качество на водите, зауствани във водните обекти в районите, в които са осъществени мерки по компонент Пречистване на отпадъчни води.	Подобрени показатели за качество на водите, зауствани във водните обекти	Веднъж за периода/ ВиК-оператори, Бенефициенти
15. Количеството на водите загубени в системите, предназначени за питейно-битови цели в районите, в които са осъществени мерки по компонент Водоснабдяване.	% на загубите	Веднъж за периода/ ВиК-оператори, Бенефициенти
16. Качество на водите, предназначени за питейно-битови цели в районите, в които са осъществени мерки по програмата.	Подобрени показатели за качеството на водите, предназначени за питейно-битови цели в районите, в които са осъществени мерки по програмата	Веднъж за периода/ ВиК-оператори, Бенефициенти

*

Индикаторът се докладва всяка година в хектари и с придружаваща геопространствена информация (геопространствена база с данни, вкл. първични данни от проектите).

За реализираните проекти следва да се включат към изискванията в процедурите задължителни пространствени компоненти, картен материал в цифров вид, както и пространствени данни в цифров вид (ГИС).

Изисквания към картния материал и пространствените данни са: картният материал да бъде в подходящ мащаб, спрямо информацията, която се представя и териториален обхват; Пространствени данни, които се представят в цифров вид - геобаза данни с атрибутивни и метаданни и/или ESRI *.shp (ESRI shape file), в проекционна координатна система WGS84/UTM зона 35N и/или в официалната за страната координатна система, при спазване на следната структура:

- геобаза/пакет от използваните изходни данни, които не са публично достъпни и/или не са в информационната система на НАТУРА 2000;
- геобаза/пакет от данни от проведените дейности на терен - GPS следи и точки с регистрации; полеви формуляри; снимков материал;
- геобаза/пакет от данни от крайни продукти, получени от извършените анализи и обобщения.

3. При констатирани неблагоприятни последствия върху околната среда и/или човешкото здраве да се предложат и предприемат своевременни мерки за възможното им отстраняване.

Настоящото становище не отменя задълженията на възложителя за изпълнение на изискванията на ЗООС и други специални закони и подзаконовни нормативни актове и не може да служи като основание за отпадане на отговорността съгласно действащата нормативна уредба.

При промяна на възложителя и/или преди изменение на програмата възложителят, съответно новият възложител трябва да уведоми МОСВ своевременно, съгласно чл. 88, ал. 7 от ЗООС.

Съгласно разпоредбата на чл. 88, ал. 6 от ЗООС, становището губи правно действие, ако в срок 5 години от влизането му в сила не е одобрена програмата.

На основание чл. 28 от Наредбата за ЕО, възлагам на директорите на 15-те РИОСВ и 4-те Басейнови дирекции контрола на поставените условия и мерки, в рамките на тяхната компетентност.

На основание чл. 88, ал. 3 от ЗООС, заинтересованите лица могат да обжалват становището пред Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс в 14-дневен срок от съобщаването му.

Дата: 05.07.2022г.

МИНИСТЪР:

